

1658
16.10.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de hayvancılık ve tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması, gıda sektöründeki tekelleşmenin ortaya çıkarılması, uluslararası kuruluşlarla yapılan anlaşmaların tarıma etkilerinin tespit edilmesi, daha verimli üretimin yapılması, çiftçinin, üreticinin haklarını gözeten ve her insanın hakkı olan temiz, ucuz ve sağlıklı gıdaya erişim hakkının sağlanması için uygulanan yanlış politikaların bu konuda çalışan sendikalar ve uzmanlarla birlikte incelenmesi amacıyla Anayasanın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Dünyada Dünya Gıda Günü olarak kutlanan 16 Ekim günü uluslararası gıda örgütleri açıklamaları giderek derinleşen gıda krizine işaret etmektedir. Küresel nüfusun giderek gıda arzının gerisinde kaldığı vurgulanarak son yirmi yıldır küresel gıda üretimi yılda yüzde 2'den fazla artarken nüfusun büyüme oranı yüzde 1.14 olduğu belirtilmektedir. Bu veriler, dünyadaki gıda üretiminin nüfus büyümesinden daha fazla olduğunu göstermektedir. Görüldüğü üzere küresel gıda fiyatlarının yükselme nedeni üretim yetersizliği değil, adil paylaşımın olmamasından kaynaklanmaktadır. Gıda üretimi olmasına rağmen dünya genelinde yaklaşık 3 milyar insan yeterli gıdaya erişememektedir. Dünyadaki açların sayısı 1.02 milyara ulaşmış durumdadır.

Çiftçi-Sen, gıda fiyatlarını arttıran, insanların açlığına neden olan gıdanın egemenliğini ele geçiren tekel konumundaki küresel gıda şirketlerinin olduğuna işaret etmektedir. Tarımsal piyasalarda küresel gıda şirketlerinin tekelciliğinden dolayı tahıl ticaretinin %80'inini yalnızca üç tekel; dünya mısır tohumu sektörünün %65'ine yalnızca iki tekel egemen durumdadır. Küresel zirai ilaç piyasasının %75-80'ine altı şirket, küresel muz ticaretinin %80'ine beş şirket hükmetmektedir. Tekeller, çiftçilere girdi satarken tekelci, üretilen ürünleri satın alırken de tekelci konumundadır. Tekelci konumlarından yararlanarak girdi fiyatını yüksek belirlerken, ürünlerin alımında çiftçileri aşırı fiyat kırmaya zorlayarak çiftçiler sömürülmektedir. Türkiye'de de bu olumsuz tabloya rağmen hükümet uyguladığı küresel şirket yanlısı politikalardan kaynaklandığı bilinmesine rağmen uygulamaya tüm hızıyla devam etmektedir. 1980'de 83 milyon 400 bin hayvanına saman bulabilen ancak şimdilerde 37 milyon hayvanına saman bulamayan, yani hayvanını aç bırakan, temel gıda maddelerinde kendine yetmekten çıkarılan insanları açlık riski ile karşı karşıya getiren, toprağında kullandığı kimyasal girdiler ile toprağını ve suyunu kullanılamaz hale getiren tarım politikaları Türkiye'de hayvancılığı ve tarımı yok etmiş bulunmaktadır.

Türkiye'de 2000'li yılların tarım politikalarının temeli, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası ile yapılan anlaşmalar ile atılmıştır. Türkiye'nin 3 Ekim 2005 tarihinde AB ile imzaladığı Müzakere Çerçeve Belgesi (MÇB), tarım sektörü ile ilgili aşılması neredeyse olanaksız hükümler getirmiştir. Türkiye AB ile bütünleşme sürecini diğer aday ülkelerde görülmemiş bir şekilde AB kaynaklarından anlamlı bir katkı almadan sürdürmektedir. Tarıma girdi sağlayan ve tarım ürünlerini işleyen kamu iktisadi teşekkülleri tekel oluşturdukları gerekçesiyle özelleştirilirken, aynı alanlarda yerli veya yabancı şirket tekelcileri yaratılmasından kaçınılmamıştır. Örnek olarak kamunun çekildiği sütte yerli ve yabancı az sayıda şirket piyasaya hakim olurken, tütün alanında meydan sadece yabancı sigara devlerine kalmıştır. Dünya Bankasıyla yapılan anlaşmalara bırakılan tarım sektörüne yapılan sübvansiyon oranları GSMH'ye göre %3,2'den %0,5'e kadar gerilemiştir.

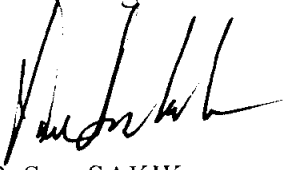
Uzmanlar dünyada gıda krizine dikkat çekerken, Türkiye'de tarımdan yana bazı politikaların değiştirilmesi üzerinde durmaktadır. Çiftçilerin, üretimden pazarlamaya zincirin tüm halkalarına tüketicilerle birlikte sahip kılınması, şirket tarımcılığı yerine küçük aile çiftçiliği hükümetler tarafından merkezi politika olarak benimsenip uygulanması ve temel gıda maddeleri uluslararası ticarete konu edilmemesi, temel gıda maddelerinde kendine yeterliliği esas alacak politikalar geliştirilmesi yönünde öncelikli adımların atılması gerekmektedir. Dünyada yaşanan gıda kriziyle birlikte Türkiye'de hayvancılık ve tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması, uluslararası kuruluşlarla yapılan anlaşmaların tarıma etkilerinin tespit edilmesi, daha verimli üretimin yapılması, üreticinin haklarını gözetken ve her insanın hakkı olan temiz, ucuz ve sağlıklı gıdaya erişim hakkının sağlanması için değiştirilmesi gereken politikaların incelenmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını önermekteyiz.

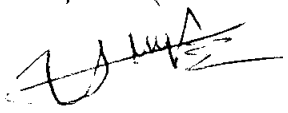
1. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

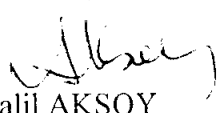
2. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

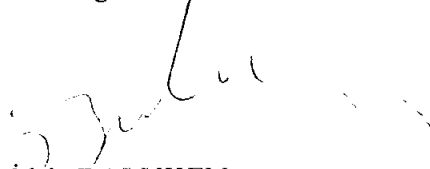
4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

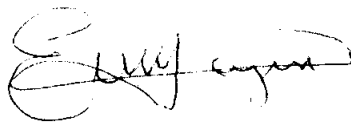
6. Ayta AKATATA
BDP Batman Milletvekili

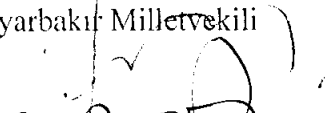
7. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

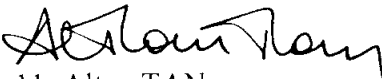
8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

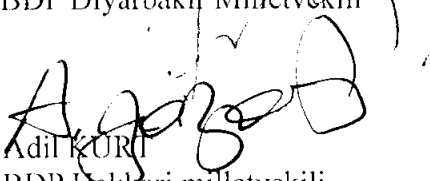
9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil KURU
BDP Hakkari milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

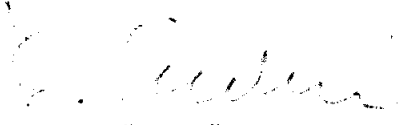
14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

16. Mülkiye BIRTANE
BDP Kars milletvekili

17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

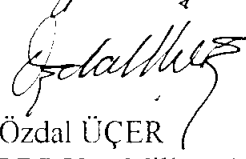
18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili

23. L. Jans